ВІДГУК
офіційного опонента, доктора філологічних наук, професора
Зацного Юрія Антоновича
на дисертацію Дзюбіної Оксани Ігорівни
«Структура, семантика та прагматика сленгових неологізмів соціальних мереж Twitter та Facebook (на матеріалі англійської мови)»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук
(спеціальність 10.02.04 – германські мови)

Загальновідомо, що інновації будь-якої мови, в тому числі і англійської, виникають, зазвичай, в нелітературних підсистемах, особливо в соціальних діалектах, тобто в соціально-професійних жаргонах, які іменуються «спеціальним сленгом». Сучасна інформаційна революція породила численні види нового спеціального сленгу, які можна об'єднати під такими загальними позначеннями, як *netspeak, webspeak, weblish (web + English).* Останнім часом серед інтернетівських сфер особливу роль в якості джерел зародження неологізмів відіграють так звані «соціальні мережі».

Саме інноваціям соціальних мереж, аналізу їх структурно-семантичних та прагматичних параметрів і присвячено дослідження Дзюбіної Оксани Ігорівни. З урахуванням вищезазначеного у нас не викликає сумніву актуальність поданої наукової праці, з якої випливає і відповідна мета, окреслені авторкою науково-релевантні завдання. Оскільки поставлені завдання були успішно, на нашу думку, вирішені, то виявлені авторкою закономірності, що випливають із отриманих результатів аналізу структурно-семантичних та прагматичних особливостей інновацій обраних соціальних мереж, дають нам підставу стверджувати, що наукова праця може дійсно характеризуватися, насамперед, тим основним показником, що ставить її на рівень кандидатських дисертацій, а саме **науковою новизною.**

Ми згодні, що наукова новизна, як пише авторка дисертації, зумовлюється перш за все, новизною самого об'єкту та предмета, що досліджуються, проте цей показник особливо високо оцінюється нами, беручи до уваги наукові результати, які можна ілюструвати у вигляді таких основних досягнень авторки у стислому вигляді.

Загальна канцелярія
ЛНУ імені Івана Франка
Вхідний № 578
«16» 06 2016 р.

- Інноваційний внесок у категорійно- понятійний апарат неологічних аспектів англійської мови, зокрема, у проблему визначення поняття «неологізм», його диференціації від суміжних понять, новітнє бачення авторки принципів класифікації; інновацій. Додамо і внесок в апарат соціальної лінгвістики у вигляді теорії соціальних мереж, їх особливостей та «вербального наповнення»), у методологію та методику лінгвопрагматичного аналізу.

- Достеменний аналіз специфіки англомовної комунікації в соціальних мережах, відповідних комунікативних актів, що зумовлюють специфічне використання як суто лінгвальних, так і паралінгвальних засобів, спричинює активну креативну словотвірну діяльність як авторів відповідних мереж, так і користувачів.

- Розкриття структурних особливостей сленгових неологізмів і пов'язаних з ними способів їх формування, серед яких важлива роль належить не зовсім «стандартним» для літературної мови способам та прийомам, на кшталт використання різноманітних видів «мовної гри», створення сленгових інновацій на базі римувального принципу, одиниць, побудованих шляхом контамінацій, лімерик, практично необмежене використання лінгво-психологічного механізму аналогії у процесі неологічної номінації та характеристики явищ та предметів.

- Виявлення семантико-прагматичних характеристик досліджуваних сленгових одиниць, утворених в інтернетівських соціальних мережах. Цілком слушно авторка приділяє особливу увагу не денотаційному компоненту семантики сленгових новотворень соціальних мереж, а саме її конотативному складнику, оскільки, як зазначалося, такі новотворення призначені не стільки номінувати, скільки, виступаючи навіть в якості «безеквівалентних» позначень (а частіше всього - безеквівалентних), скільки характеризувати денотацію конотаційними складовими(емоційним та експресивним забарвленням, коннотаційною аксіологією).

- Із встановленням попередньо-зазначених особливостей семантики сленгових неологізмів , зокрема, їх конотаційного складового, безпосередньо пов'язаний і такий важливий, на нашу думку, показник новизни, як результати

комплексного аналізу прагматичного наповнення неологізмів у вигляді встановлення взаємозв'язку між їх експліцитною (зовнішньою) та імпліцитною (внутрішньою) прагматикою, як розробка принципів класифікації та особливостей функціонування специфічних прагматичних інноваційних одиниць в соціальних мережах.

- Виділення релевантних тематичних угрупувань нелітературних інновацій і встановлення кореляції між мовою соціальних мереж і відповідними сферами суспільного життя як англомовного, так й інших суспільств, визначення прагматичної ролі емотивно-аксіологічного (особливо негативно-оціночного) компонента складових розглянутих соціофункціональних угрупувань.

Окреслені нами основні наукові здобутки **Дзюбіної Оксани Ігорівни** безумовно свідчать і про **теоретичне значення** дисертації, про особистий внесок авторки, насамперед, у такі галузі та теорії англістики, як неологія, словотвір, лінгвостилістика, прагмастилістика, теорія конотації. Цей внесок може бути екстрапольований і на відповідні галузі й теорії загального мовознавства, до яких можна додати комунікативну лінгвістику, теорію «інтернеткомунікації.»

Результати дисертаційного дослідження мають і певну цінність у прикладному аспекті, оскільки існують досить широкі можливості їх **практичного застосування**:

-у навчальній роботі (у нормативних теоретичних курсах з лексикології та стилістики англійської мови, із загального мовознавства, а також у розробці й упровадженні нових спецкурсів із галузей, в які було зроблено теоретичний та практичний внесок);

- у навчально-методичній роботі (при укладанні навчальних та методичних посібників і рекомендацій у межах проблем, що були об'єктом і предметом авторських розвідок);

- у лексикографічній практиці (при укладанні відповідних словників і глосаріїв).

Ми вважаємо також, що комплексна методологія й методика дослідження, цілком достатній обсяг залученого фактичного та ілюстративного матеріалу,

наукова логічність авторських тез, положень та узагальнень - ці показники можуть засвідчувати такі параметри представленої наукової праці, як об'єктивність та достовірність отриманих результатів.

Текст дисертації викладено на належному науково-теоретичному рівні, у той же час його не перевантажено науковою термінологією, в ньому не використовуються, як у багатьох інших наукових працях, власні (оказіональні) абревіатури. У цілому дисертацію оформлено згідно з існуючими стандартами і кваліфікаційними вимогами, що висуваються до наукових праць такого рівня.

Основні положення й результати дослідження висвітлено у чотирнадцяти джерелах , із них – вісім статей опублікованих у фахових виданнях України, одна стаття – опублікована в не фаховому виданні України, що входить в науково-метричні бази даних, одна стаття – в іноземному виданні, що входить в науково-метричні бази даних та чотирьох тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

На наш погляд, дисертація знайшла достатню апробацію на міжнародних наукових і науково-практичних конференціях, її зміст адекватно і об'єктивно висвітлено в представленому на розгляд опонента авторефераті.

Що стосується зауважень, то відразу зазначимо, що вони не мають принципового характеру, відносяться до певних термінологічних моментів запропанованого категорійно-понятійного аппарату, незначних стилістичних та технічних недоліків.

Хоча в цілому обраний «неологічний» аппарат (визначення неологізмів, їх таксономія тощо) виправданий з точки зору наукової логіки, проте наш багаторічний досвід у галузі англійської неології дає підстави висловити сумнів щодо деяких «авторських» нововведень. Це стосується, насамперед, виділення такої категорії, як «оказіоналізми». Підкреслемо, что у світлі дихотомії "мова - мовлення" виникає і протиставлення "оказіоналізми" - "узуальнізми. Ми вважаємо, що поняття "оказіональність" є досить умовним. Фактично всі нові одиниці починають своє життя як "оказіональні", оскільки вони виникають саме в конкретному акті мовлення, тому термін "оказіональне слово" може констатувати

лише результат, той факт, що певна одиниця виникла в мовленні, але не закріпилася в мові. У той же час значна кількість одиниць, що виникли тільки "на випадок", можуть узуалізуватися, ввійти в словниковий склад, про що свідчать численні приклади неологізмів з нашої практики.

Відзначимо, що далеко не завжди можна передбачити долю новотвору, виходячи тільки з його особливостей, що співвідносяться із самою мовою (відповідність слова законам і тенденціям словотвору, продуктивність і "потенційність" моделі тощо) у відриві від чинників, пов'язаних із соціальною природою мови. Спостереження за "долею" неологізмів підтверджують думку про те, що несправедливо бачити примат внутрішніх (іманентних) явищ у структурі мови над впливом соціальних чинників.

Авторка ніби не заперечує таке протиставлення, проте дає досить суперечливе визначення категорії «оказіоналізмів», до прикладу, на сторінці 30 вона наділяє оказіоналізмів такими властивостями, як «закріпленість у використанні», що звісно входить у протиріччя із визначенням цієї категорії інновацій.

Викликають сумніви і деякі авторськи терміни та їх визначення. Термін «фразеологічна лексична одиниця», хоча і відбиває особливості деяких мовленєвих та мовних знаків, проте є суперечливим, більш логічним був би термін «ідіоматичні» лексичні одиниці.

Ми відзначили і неабияку наукову новизну і теоретичне значення дисертації, але у відповідних рубриках ці ознаки подано не зовсім коректно. Так, у рубриці «наукова новизна» авторка обмежується лише новизною обєкту та предмета, деякими завданнями, а не своїми вагомими отриманими результатами. У «теоретичному значенні» дисертанткою виділено головним чином внесок у різні галуз: теорію словотворення і загальну лексичну неологію, а також у комунікативну лінгвістику, прагмалінгвістику, інтернет-лінгвістику, теорію масової й медійної комунікації. Хоча, ми відзначали вагомий внесок у галузі та теорії англістики.

Як свідчать наші зауваження, вони ніяким чином не ставлять під сумнів основні показники наукової праці, особистий внесок авторки. Тим самим наприкінці висловлюємо свою офіційну думку: представлена дисертація «*Структура, семантика та прагматика сленгових неологізмів соціальних мереж Twitter та Facebook (на матеріалі англійської мови)*» повністю відповідає вимогам "Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника", затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р., № 567, а її авторка – **Дзюбіна Оксана Ігорівна** – безперечно заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.02.04. – германські мови.

Офіційний опонент,
доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри теорії та практики
перекладу з англійської мови
Запорізького національного університету Ю.А. Зацний

Проректор з наукової роботи
Запорізького національного університету,
доктор історичних наук, професор Г.М. Васильчук

Відгук надійшов в раду 16.06.2016р.
Вчений секретар – /доц. Татаровська/